

то, не и спрямо пространството, особено социалното. Именно чрез социалноролевата си идентифицираност като съпруга, майка, възпитателка, хранителка на семейното огнище и т. н. циганката е възпроизвеждала циганина във и през времето чрез неговото потомство. Там тя е осигурявала своето реализиране, там тя е развивала това своеобразно придвижване, обезпечавала е континуума между измеренията на времето.

Тук трябва да се върнем малко по-назад, към онези страници, в които се анализираше, от една страна, хоризонтално закрепостената ромска екзистенция, която в пределите на женската орис на циганката е възможно най-фрапираща и трагична със своята застина- лост, константност, примитивизъм и обремененост на предразсъ- дъчни стереотипи в семейното пространство. От друга страна, трябва да си припомним и за прерогативите и възможните предпочитания за движението на циганина в пространството на брачния избор, това, че по принцип той може да взема жена от своя или в краен случай от по-долен ранг, но никога не и от по-висш. Тъкмо в тази дефинитив- ност вече се спотайва и онази рецидивна нагласа към потенциите на жената да допринася за пространствената мобилност на своя из- браник, т. е. че тя поначало е безгласна в това отношение, че тя е само функция от пространствеността на своя мъж, че е незначим фактор за промяната на конфигурациите на семейната и мъжката му прос- транственост.

В ромските песни, в които има кон и жена, винаги циганинът е на кон пред жената. Това не е отглас само на социалноролевата раз- пределеност в циганския семеен или междуполов бит. То е илюст- рация на още нещо, не по-малко значимо. Само обикновените, стере- отипните нагласи и когнитивно-интерпретативните матрици могат да свързват подобно обстоятелство единствено с патриархалност- та на социалните и междуполовите взаимоотношения. Макар това също да присъства, не то в случая е най-важното и решаващото.

Тук става въпрос за приоритет, и то не само и толкова за прио- ритет на физическа сила, здравина, на дистрибутивност на ромите в опозицията „съпруг – съпруга“, „мъж – жена“, а в един по-разширен и по-завоалиран контекст.